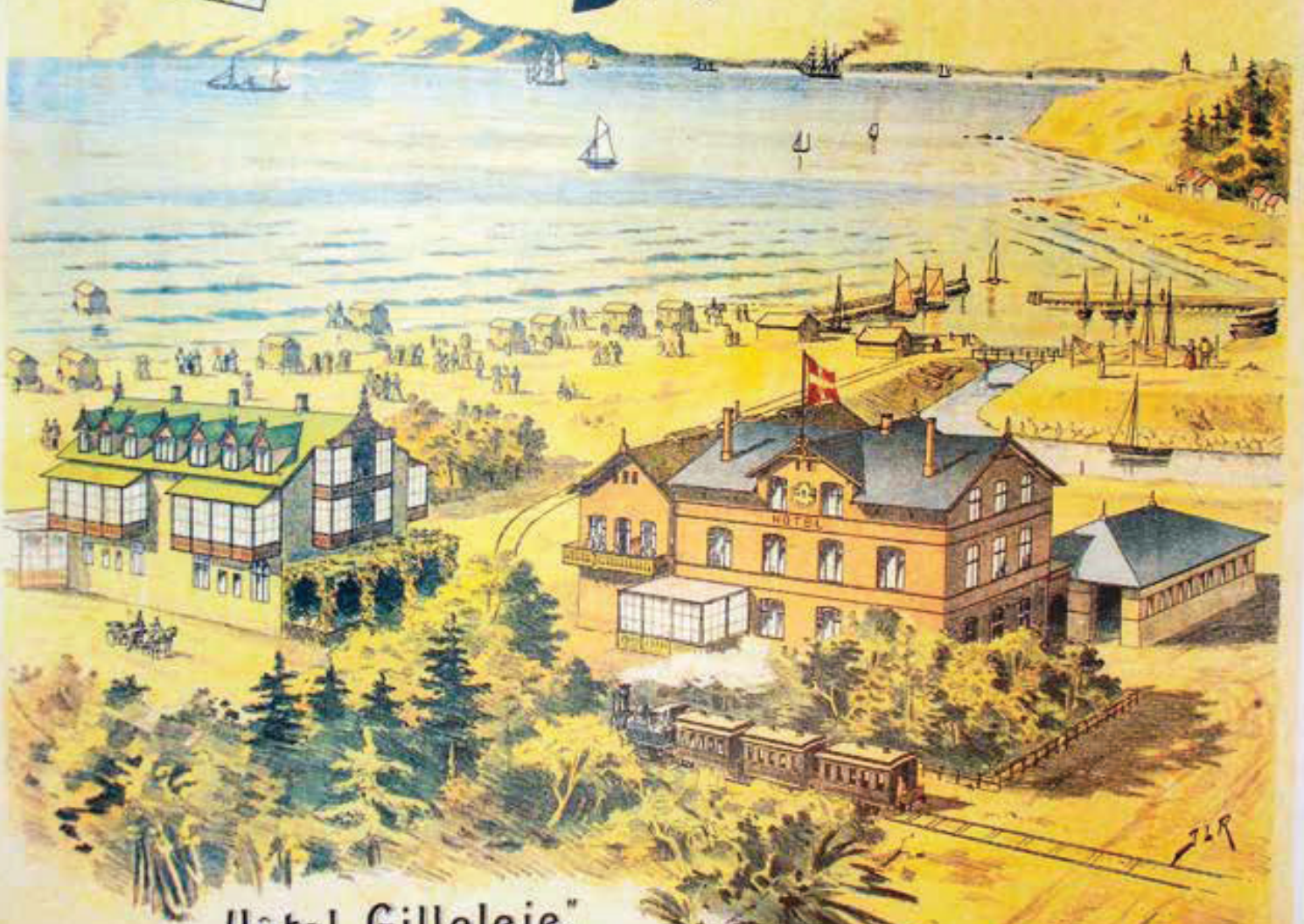

KATTEGATS-BAD GILLELEJE

HÔTEL & BADEPENSIONAT.

Hôtel „Gilleleje“

An der nördlichen Küste Seelands.

Haus ersten Ranges. Französische Küche. - Gute Weine.

Warme Bäder vom Salzwasser.

Gute aufs comfortabelste montierte Zimmer - Pension für fortdauernde Zeit.
von 2 Rmk. 3 Rmk. d. Tages excl. Zimmer.

WUNDERBARER SONNENAUF- UND UNTERGANG. GROSSARTIGSTE RUNDSICHT.
Prospect kann gesandt werden.

TELEFON VIA FREDERIKSBORG. • Telegramm „HOTEL GILLELEJE“ DANEMARK.

Vog. Selvege Erd? Dal. Kysthavn.

Rejselystne plakater

Elsebeth Aasted Schanz

På Dansk Plakatmuseum i Den Gamle By var der fest og farver den 7. februar 2025, for da åbnede udstillingen "Lystrejser. På eventyr med turistplakaten". Med udgangspunkt i 150 plakater fra årene 1896-2025 fortælles her om turismens historie og udvikling.

Den ældste plakat i udstillingen "Lystrejser" stammer fra Gilleleje Hotel & Badepensionat, som åbnede i 1896. I løbet af 1800-tallet blev badning i havet en yderst populær aktivitet for turister – i første omgang dog kun for velhavere. Kurophold og badning blev anset som godt for sundheden, og derfor var havbadene under tilsyn af en badelæge. Ukendt kunstner, uden årstal, sandsynligvis 1896.

Det lidt pudsige ord lystrejser stammer fra begyndelsen af 1800-tallet. Det blev betegnelsen for romantikkens følsomme rejser, der lagde vægt på det subjektive, inderlige og emotionelle ved rejseoplevelsen. Periodens æstetiske og kulturelle tilgang danner i høj grad grundlag for plakaternes motiver og stemninger.

Turistplakaterne er skabt for at vække drømme til live og pirre vores længsler – og naturligvis for at sælge rejser. Derfor udstråler de udelukkende en positiv kraft med et intenst fokus på oplevelsen. Den medrivende begejstring sitrer energisk ud af de udstillede plakater, hvor den ene perle efter den anden sender deres budskaber i en eksplosion af farver. Motiverne vækker larmende opmærksomhed og får os til at kigge en ekstra gang.

Fælles for turistplakaterne er, at de udtrykker vores egen selvforståelse. De afspejler ikke nødvendigvis virkeligheden, men er snarere skønmalerier af den måde, vi gerne vil opfattes på. Og så er den stille og lune humor ofte et kendetegn ved de danske plakater. De giver indtryk af et hyggeligt, idyllisk og trygt land med glade, venlige og tillidsfulde mennesker.

Himlen og havet er blåt, og solen skinner. Danmark er et dejligt land.

DAMPBAADSFARTEN paa SILKEBORG-SØERNE

Fartplan for Sommeren 1916.

Dampbaadene „Hjejlen“, „Hejren“, „Maagen“ og „Ternen“.
Motorbaadene „Viben“, „Sneppen“, „Rylen“, „Svanen“ og „Glenten“.

Fartplanen findes i Statens
Kontor, Følstevej og i
Højbjerg og i den store
Kjøbmandsgade.

Statens Kontor
Kontor, Følstevej og i
Højbjerg og i den store
Kjøbmandsgade.

„Hjejlen“'s Kontor,
Følstevej, Silkeborg.

Regattaaftenen
Kontor, Følstevej og i
Højbjerg og i den store
Kjøbmandsgade.

Dampbaadene		Motorbaadene	
1. Juni til 31. Juli		1. Juni til 31. August	
Hjejlen	1. Juni	Hjejlen	1. Juni
Hejren	1. Juni	Hejren	1. Juni
Maagen	1. Juni	Maagen	1. Juni
Ternen	1. Juni	Ternen	1. Juni
Viben	1. Juni	Viben	1. Juni
Sneppen	1. Juni	Sneppen	1. Juni
Rylen	1. Juni	Rylen	1. Juni
Svanen	1. Juni	Svanen	1. Juni
Glenten	1. Juni	Glenten	1. Juni

Billigt til Aarhus d. 10, 15 og 20. Afgang fra Aarhus 9te Eft. Afgang fra Silkeborg 9te Eft.
København d. 10 og 15. Afgang fra København 9te Eft.

Turistkort 14 Dage 6 Kr.
" 1 Måned 10 Kr.
Børn under 12 Aar det halve.

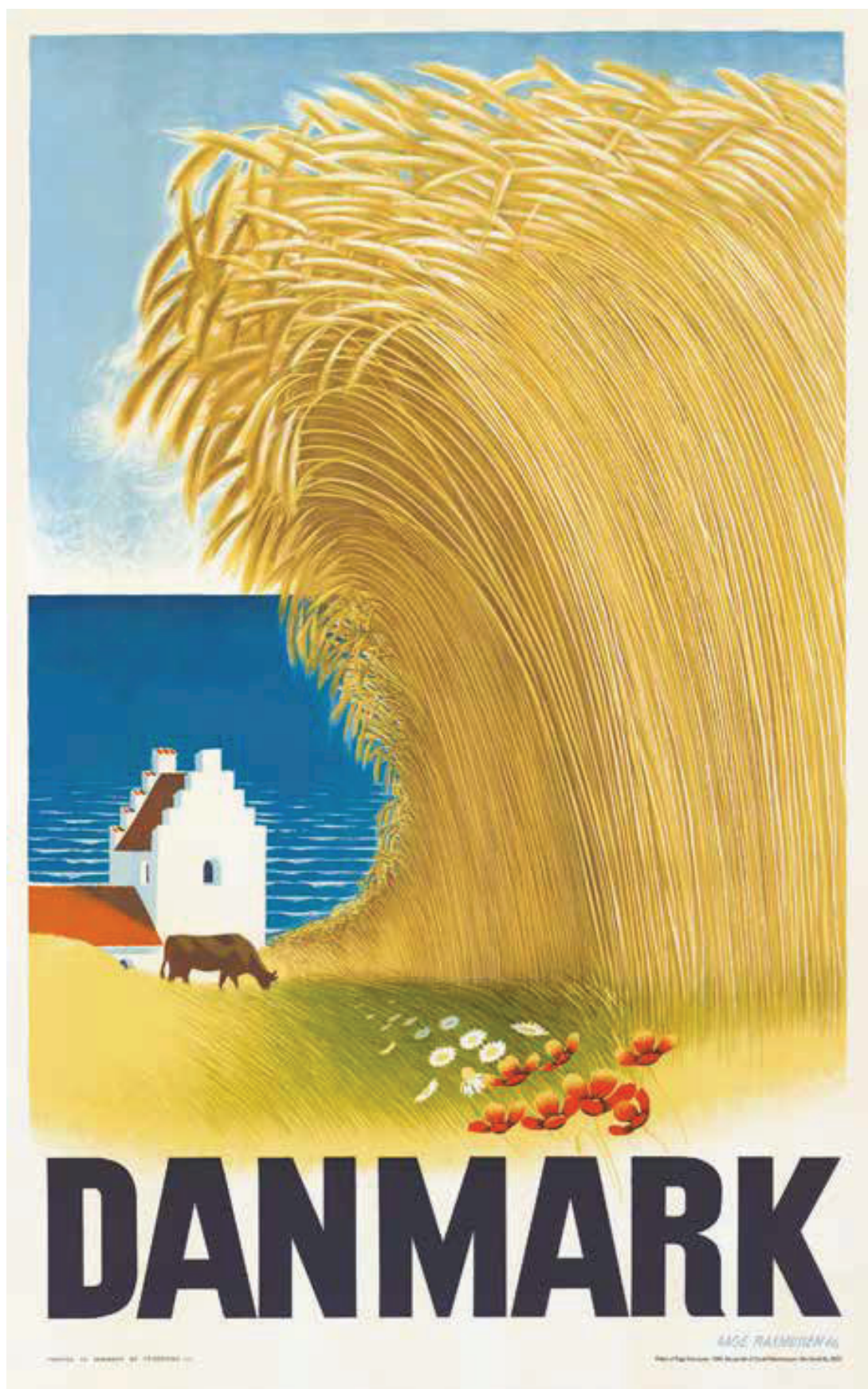
Statens Kontor
Kontor, Følstevej og i
Højbjerg og i den store
Kjøbmandsgade.

„Hjejlen“'s Kontor,
Følstevej, Silkeborg.

Regattaaftenen
Kontor, Følstevej og i
Højbjerg og i den store
Kjøbmandsgade.

Himmelbjerget var den første egentlige turistattraktion i Jylland. Området var allerede kendt i begyndelsen af 1830'erne, da digterpræsten Steen Steensen Blicher udgav en novelle, hvor han kaldte Himmelbjerget "det danske Schwarzwald". Senere gjorde Blichers folkefester for alvor Himmelbjerget populært. Plakaten har samlet attraktionens højdepunkter - hjuldampere Hjejlen, Himmelbjerget og det lille udsigtstårn på toppen, der stod færdigt i 1875. I 1861 begyndte Hjejlen at sejle turister fra Silkeborg og Ry til Himmelbjerget. I dag er Hjejlen verdens ældste originale kulfyrede hjuldampere i drift. Ukendt kunstner, 1916.

Danmarksplakaten var oprindeligt slet ikke en turistplakat, men udarbejdet til en landbrugsudstilling i 1938. Hvor den hvide landsbykirke ligger, var der til at begynde med en bondegård. Da plakaten blev forkastet til sit egentlige formål, genbrugte Aage Rasmussen den til en konkurrence om turistplakater udkrevet af *Berlingske Tidende*. Her vandt den førstepræmie, men kom på grund af Anden Verdenskrig først i trykken i 1947 efter at have vundet endnu en konkurrence – nu udkrevet af Turistforeningen for Danmark. Til det formål omarbejdede Aage Rasmussen behændigt plakaten med den nationalromantiske kirke. I tråd med foreningens markedsføringspolitik fremstår Danmark som et idyllisk og fredeligt land, hvor kornmarken løfter sig i en beskyttende bølge over kirken. Aage Rasmussen, 1947.

Den mest kendte, og nok også elskede, danske turistplakat er Viggo Vagnbys "Wonderful Copenhagen" med andemor og ællingerne, der i god ro og orden hjælpes tværs over en trafikeret gade. Musicalfilmen fra Hollywood - *Hans Christian Andersen* - havde premiere i 1952 og gav København og Danmark et turistmæssigt boost. I filmen optrådte den feterede skuespiller Danny Kaye med sangen *Wonderful Copenhagen*. Året efter havde København taget titlen til sig som sit eget slogan, og Viggo Vagnby fremstillede sin berømte plakat. I sin egen beretning og selvforståelse blev Danmark til eventyrets land: fredeligt, hyggeligt, venligt og trygt. Viggo Vagnby, 1959 (første version fra 1953).

Efter nederlaget i Anden Slesvigske Krig i 1864 mistede de danske turister adgangen til Vadehavsøerne i Slesvig – blandt andre Sild og Før – og Fanø var i en periode det eneste havbad ved Vesterhavet i Danmark. Men efterhånden begyndte Skagen at gøre sig gældende. Stedets popularitet tog for alvor fart, da en koloni af kunstnere med Michael og Anna Ancher i spidsen indtog byen i 1880'erne og med friluftsmaleriet skabte det moderne gennembrud i nordisk kunst. Viggo Vagnbys Skagensplakat forsøger med humor og fantasi at favne det hele ved at omdanne en rødspætte til en malerpalet med mangefarvede pensler stukket gennem palettens hul. Viggo Vagnby, uden årstal, sandsynligvis fra midten af 1950'erne.

Charterturismen vandt kraftigt frem i 1960'erne og satte også aftryk på plakaterne. Den grafisk finurlige og kunstnerisk fængende plakat tilhører efterhånden fortiden. SAS var allerede ved sin grundlæggelse i 1946 yderst bevidst om vigtigheden af slagkraftige reklamekampagner og indgik en frugtbar alliance med plakatkunstneren Otto Nielsen. Motivet med de to tukaner er nok den mest kendte af hans turistplakater. De kæmpestore, farvestrålende næb dominerer højt-råbende i det frodigt grønne. Nærmest som et upåfaldende vandmærke i papiret anes en lille flyvemaskine i plakatsens højre hjørne. Det lille diskrete fly er en slags signatur, der kendetegner alle de plakater, Otto Nielsen udførte for SAS. Otto Nielsen, uden årstal, sandsynligvis fra 1950'erne.

Den Lille Havfrue på Langelinie er blandt de største danske turistattraktioner. Den ganske undselige skulptur blev udført af billedhuggeren Edvard Eriksen og så dagens lys i 1913. Det Kongelige Teaters solodanserinde Ellen Princes fortolkning af figuren dannede forbillede for skulpturen. Men det var H.C. Andersens internationalt berømte navn og eventyr om havfruen, der i 1930'erne skabte opmærksomhed om kunstværket. Plakaten er udført i anledning af 50-året for skulpturens fødsel. Ib Antoni var en af periodens fremherskende plakatkunstnere, og samtiden kaldte ham "Danmarks hoftegner", fordi han fremhævede det nationale og særligt danske – ikke mindst i sine turistplakater. Ib Antoni, 1963.

